

Finansrapport per 2023-08-31

Ärendebeskrivning

Finansrapport per 2023-08-31 för Tranås kommunkoncern har upprättats av ekonomiavdelningen på kommunledningsförvaltningen.

Enligt kommunens Finanspolicy ska en finansrapport lämnas till kommunstyrelsen i samband med delårsrapport per 31 augusti och årsbokslut.

Finansrapporten ska ange:

- Aktuell likviditet
- Utrymme och nyttjad checkräkningskredit
- Placeringar
- Skulder
- Ränte- och kapitalbindning
- Fast/rörlig ränta (derivat)
- Motparter
- Borgensåtagande
- Derivat, kapital- och räntebindning

Likviditet, checkräkningskredit och placeringar

Koncerngemensam checkräkningskredit nyttjas på koncernkontot till en kostnadsränta som ska jämföras med räntan vid upptagning av långfristig skuld. Per sista augusti var limiten på koncernkontot 250 mkr. I januari höjdes limitgränsen från 150 mkr till 250 mkr då början av 2023 var likviditetsmässigt en tuff start för kommunkoncernen. Likviditetsbehovet var tillfälligt men limiten ligger kvar på 250 mkr. Limiten fördelas internt mellan kommunen och bolagen efter behov.

Kommunkoncernens sammanlagda likviditet per 2023-08-31 var negativ -8,4 mkr. Tranås kommun hade en positiv likviditet på 52,7 mkr medan Stadshuskoncernen hade en negativ likviditet på -61,1 mkr. Under större delen av 2023 har kommunkoncernens sammanlagda likviditet varit negativ. För kommunkoncernen som helhet har det varit mer ekonomiskt fördelaktigt att Stadshuskoncernen nyttjar checkkrediten än lånefinansiering vid tillfällig likviditetsbrist. AB Tranås bostäder

investeringsprojekt belastar likviditeten då bolaget lånefinansierar när projekt är klara. Vid större investeringsprojekt såsom Junkaremålsskolan och Granelundsskolan sker delupplåning under projektens gång. Under år 2023 har AB Tranås bostäder hittills nyupplånat 200 mkr och kommer behöva nyupplåna ytterligare 100-150 mkr i slutet av september. Tranås Energi AB har i sin plan att nyupplåna 10 mkr under 2023.

Under 2023 har kommunens likviditet fortsatt varit god. Per sista augusti förra året var kommunens likviditet 58,7 mkr, att jämföra med 57,5 mkr per sista augusti i år. Hösten är utmanande likviditetsmässigt då merparten av kommunens investeringar färdigställs.

Planering inför ny upphandling av banktjänster pågår och kommer läggas ut under hösten. Nuvarande avtal har förlängts och löper ut 2024-05-31.

Kommunens placeringar är placerade i så kallade räntefonder som anses vara en mycket säker placering. Valet av placeringar följer riktlinjerna som är beslutade i finanspolicyn. Tillgodohavandet avseende kommunens placerade medel uppgick vid årets början 2023 till nominellt 116 mkr, vilket är oförändrat 2023-08-31. För kommunens placeringar finns per sista augusti en realiserad förlust på 0,2 mkr. Under 2022 föll marknadsvärdet på kommunens placeringar kraftigt, men finansmarknaden har börjat starkare 2023. Kommunens investeringsrådgivare råder kommunen att vänta ut marknaden och, om möjligt, låta de placerade medlen vara kvar.

År 2023 uppgår Tranås kommuns investeringsbudget till 105,1 mkr. Utfallet per 2023-08-31 är 60,9 mkr med en helårsprognos på 102,5 mkr. Helårsprognosen innebär en utförandegrad på 98 procent. Investeringsnivåerna de senaste åren har legat runt 80-95 mkr. Kommunens goda likviditet och starka resultaten 2020-2022 har inneburit att placeringarna inte behövt nyttjas för att finansiera investeringarna så tidigt som befarades vid årsskiftet 2019/2020. Vi befinner oss i början av en lågkonjunktur där nästa år spås bli tufft. Den svenska ekonomin är i början av en lågkonjunktur som förväntas kvarstå under 2024. Positivt är att prognosen för kommunens resultat för innevarande år är bättre än budgeterat vilket skulle innebära att placeringarna fortsatt är inktakta. När placerade medel tar slut blir Tranås kommun hänvisad till finansiering genom lån från kreditinstitut.

Extern låneskuld och ränte- och kapitalbindningstid

Kommunen har ingen låneskuld, medan de helägda kommunala bolagen har, utöver nyttjande av checkkredit, per 2023-08-31 en extern total låneskuld på 1 790,5 mkr.

Nuvarande beviljad borgensram uppgår till 2 300 mkr. Under år 2019 höjdes AB Tranåsbostäders borgensram till 1 400 mkr. Investeringsstrycket på AB Tranåsbostäder är stort kommande år vilket innebär att en höjd borgensram krävs i budgetbeslutet för 2024-2026.

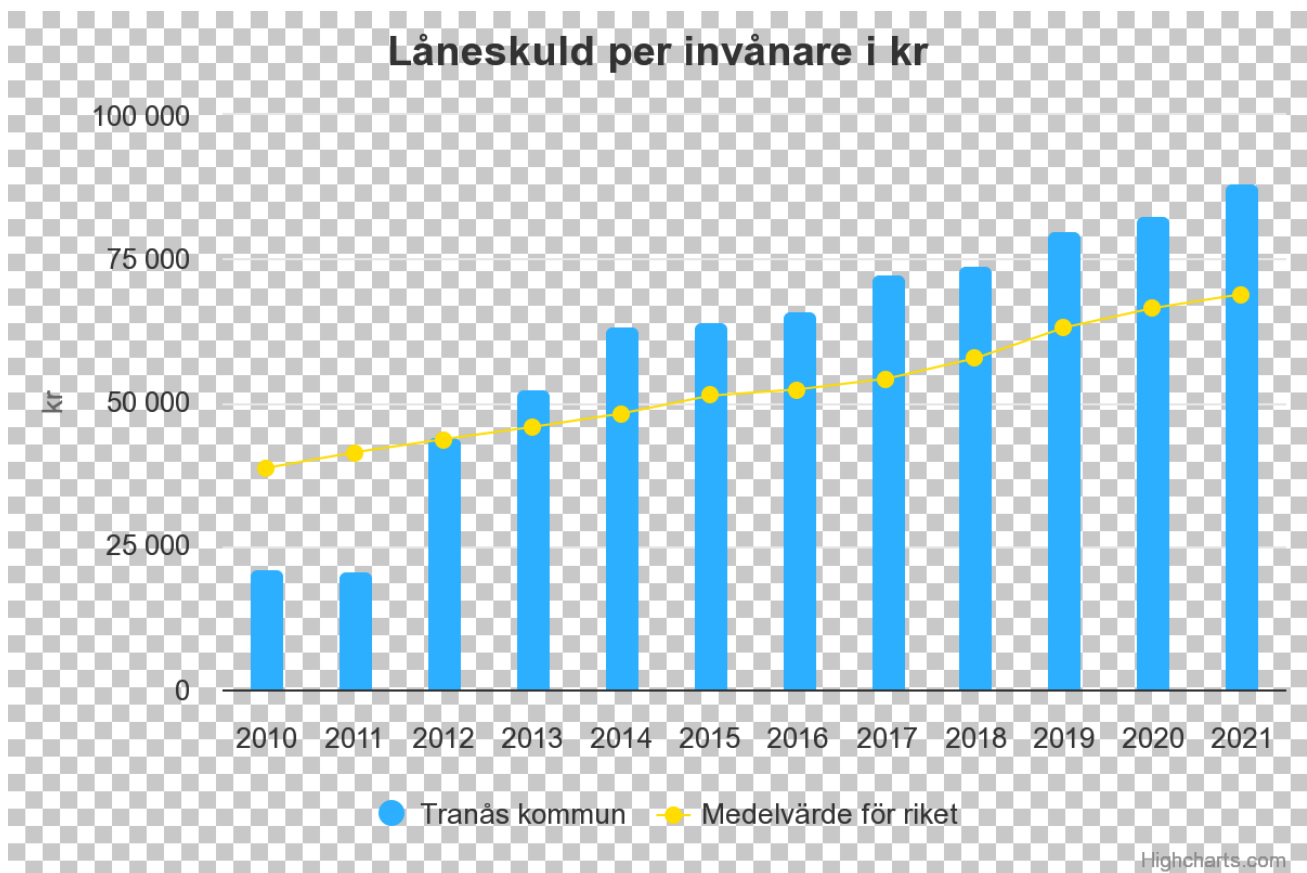
Belopp mkr	Låneskuld 2020-12-31	Låneskuld 2021-12-31	Låneskuld 2022-12-31	Låneskuld 2023-08-31	Beviljad borgens- ram
Tranås Stadshus AB *	344,1	342,4	334,5	331,0	400
AB Tranåsbostäder	711,9	755,3	784,9	979,0	1 400
Tranås Energi AB	450,0	475,6	485,8	480,5	500
Tranås kommun	0	0	0	0	0
Summa	1 506,0	1 573,3	1 605,2	1 790,5	2 300,00

Om Stadshuskoncernens nyttjande av checkkredit inkluderas är den totala låneskulden per 2023-08-31 1 852,5 mkr.

I Tranås Stadshus AB:s låneskuld ingår en skuld på 178 mkr till Nordiska Investeringsbanken som motsvaras av en fordran på SE-banken på motsvarande belopp. Denna skuld och fordran ingår i en lånekonstellation där Tranås Energi AB har en leasingskuld. Under hösten 2021 påbörjade SE-banken amortering av sin skuld till Tranås Stadshus AB, som i sin tur amorterar motsvarande belopp på låneskulden. Amorteringarna är klara i december år 2034.

Kommunkoncernens låneskuld per invånare är 95 098 kr. Om hänsyn tas till Tranås Stadshus fordran på SE-banken sjunker kommunkoncernens låneskuld med 178 mkr och låneskulden per invånare minskar med 9 454 kr, till 85 644 kr per invånare. Detta har påpekats till långgivaren Kommuninvest som tar hänsyn till detta vid långgivning.

Nedan diagram visar utvecklingen av kommunkoncernens låneskuld per invånare åren 2010-2021, jämfört med medelvärdet för riket. I diagrammet är inte hänsyn tagen till Tranås Stadshus AB:s fordran på SE-banken. Om hänsyn tas till den, sjunker låneskulden per invånare med ca 9500 kr per år från år 2014. Jämfört med medelvärdet för Jönköpings län ligger Tranås kommunkoncern högre i skuld per invånare men skillnaden är lägre jämfört med riket.

Källa: Kommuninvest

Under 2012 påbörjade Tranås Energi byggnationen av kraftvärmeverket vilket ökade kommunkoncernens låneskuld.

För kommuner och regioner är Kommuninvest oftast det självklara valet vad gäller finansieringslösningar. I ”Den kommunala låneskulden 2022” skriver Kommuninvest att tack vare god resultatutveckling i kommunerna 2020-2021, minskade investeringarna 2021 samt en tydlig avmattning av låneskuldens utveckling. Dock kvarstår kommunernas stora investerings- och renoveringsbehov i verksamhetslokaler och infrastruktur, vilket stämmer väl in på Tranås kommunkoncern. Kommuninvest skriver att kommunsektorn står inför betydande svårigheter under kommande år. Den demografiska utmaningen finns kvar samtidigt som inflationen får betydande effekter på kommunernas kostnadsutveckling på kort sikt.

För långfristiga skulder uppgår den genomsnittliga räntan de senaste 12 månaderna för de kommunala bolagen till 2,2 %. Per 2023-08-31 uppgick den genomsnittliga räntebindingstiden till 2,0 år, genomsnittlig kapitalbindingstid till 1,7 år samt kapitalbinding max löptid till 5,4 år. Andelen fast ränta inklusive derivat uppgår till ca 70 %. Andelen kapitalförfall inom ett enstaka år

uppgår till 27,7 %. Alla nyckeltal förutom genomsnittlig kapitalbindningstid är inom finanspolicyns ramar.

AB Tranåsbostäder har informerat kommunstyrelsens arbetsutskott att deras nyupplåning hittills under 2023 frångått finanspolicyns riktlinjer vad gäller genomsnittlig kapitalbindningstid, genomsnittlig räntebindningstid och fördelning fast/rörlig ränta, vilket får genomslag i ovan siffror. Anledningen till bolagets avsteg är att det varit mer ekonomiskt fördelaktigt med kortare lån till rörlig ränta. En effekt för Stadshuskoncernen blir att flera lån löper ut under 2024 och måste tecknas om.

Statistik från Kommuninvest visar att genomsnittsräntan för alla Kommuninvests nya affärer, inklusive derivat, ökade från första till andra kvartalet 2023 från 3,3 till 3,7 procent. Den genomsnittliga kapitalbindningen förkortades från 3,0 år för första kvartalet 2023 till 2,9 år för andra kvartalet. Den genomsnittliga räntebindningen, inklusive derivat, förkortades samtidigt från 2,6 år till 2,4 år.

Under tidsperioden kvartal fyra 2021 till kvartal två 2023 ökade den genomsnittliga räntan, inklusive derivat, för Kommuninvest nya affärer med en bra bit över 3 procentenheter: från 0,4 till 3,7 procent.

Borgensåtagande

Kommunal borgen lämnas normalt endast till helägda kommunala bolag.

Kommunal borgen återstår för en förening medan borgensåtagande till privatpersoner vid bostadsbebyggelse har upphört. Totalt har kommunen ett borgensåtagande till andra än helägda kommunala bolag på 837 485 kr.

Under 2023 har åtagandet till Sommens Byggnadsförening lösts då föreningen sålt den fastighet som borgen avsåg.

Belopp kr

Borgensförbindelser

2023-08-31 2022-12-31

Föreningar

Sommens Byggnadsförening	0	99 000	
Tranås Ridklubb	150 000	150 000	Rörelsekredit Swedbank
Tranås Ridklubb (hypotek)*	687 485	714 986	Amortering 30 år
Totalt föreningar	837 485	963 986	

*Angående borgensförbindelse för Tranås Ridklubb:

År 2011 inkom Tranås Ridklubb med ansökan om kommunal borgen. Ansökan har sin grund i att Tranås kommun erbjöd Tranås Ridklubb att köpa den förhyrda anläggningen i Hjälmalyd där verksamheten bedrivs. Erbjudandet från Tranås kommun grundar sig på kommunfullmäktiges beslut 2008-02-25 § 49 om avyttrande av fastigheter.